

MIRACULA SANCTI NICOLAI – CUDA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

ŚREDNIOWIECZNY DRAMAT MUZYCZNY
WEDŁUG RĘKOPISU Z OPACTWA
ST. BENOIT-SUR-LOIRE WE FLEURY, XII W.

SCHOLA WĘGAJTY

TRES FILIAE – TRZY CÓRKI

Ojciec: Maciej Kaziński
Córki: Marta Kurian, Monika
Paśnik-Petryczenko,
Katarzyna Zedel

Młodzieńcy: Adam Cudak, Marcin Szargut,
Konrad Zagajewski

Mikołaj: Marcin Bornus-Szczyciński
Narrator: Jacek Hałas

ICONIA SANCTI NICOLAI – WIZERUNEK ŚW. MIKOŁAJA

Żyd: Robert Pożarski
Złodzieje: Serhii Petrychenko, Marcin
Szargut, Konrad Zagajewski

Mikołaj: Marcin Bornus-Szczyciński
Narrator: Jacek Hałas
Mały Narrator: Aleksander Ignaczewski

TRES CLERICI – TRZEJ KLERKOWIE

Klerkowie: Serhii Petrychenko, Marcin
Szargut, Konrad Zagajewski

Starzec: J. Wolfgang Niklaus
Starucha: Paulina Kukiz
Mikołaj: Marcin Bornus-Szczyciński
Narrator: Jacek Hałas

FILIUS GETRONIS – SYN GETRONA

Król Marmorinus: Maciej Góra
Słudzy jego: Tomasz Jarnicki, Marcin
Szargut, Konrad Zagajewski,
Fryderyk Wojda

Adeodatus, chłopiec: Serhii Petrychenko
Eufrozyna: Katarzyna Enemuo
Getron: J. Wolfgang Niklaus
Pocieszycielki: Małgorzata Dzygadło-Niklaus,
Monika Paśnik-Petryczenko
Mikołaj: Marcin Bornus-Szczyciński
Mieszczanin: Konrad Zagajewski
Mieszczanki: Paulina Kukiz, Marta Kurian,
Katarzyna Zedel
Narrator: Robert Pożarski

Kapela: Alicja Hałas, Jacek Hałas,
Maciej Góra, Stanisław Góra,
Maciej Kaziński,
Serhii Petrychenko, Mikołaj
Petryczenko, Antoni Zagajewski
Prowadzenie kapeli: Paweł Iwaszkiewicz
Trębacze - fanfarzyści: Karol Nyczka, Dawid Rejniak
Żongler: Adam Geldon

Kierownictwo artystyczne
i reżyseria: Johann Wolfgang Niklaus

Konsultacja teatralna,
gesty: Anna Łopatowska

Analiza muzyczna
rękopisu: Robert Pożarski

Scenariusz,
oprawa muzyczna: Maciej Kaziński

Scenografia, kostiumy: Małgorzata Dzygadło-Niklaus

Aranżacja pochodów,
współpraca koncepcyjna: Jacek Hałas

Kompozycja fanfar: Jarek Kordaczuk

Feretryony
i rzeźba Św. Mikołaja: Magdalena Schmidt-Góra

Pracownia krawiecka: Ewa Kaczyńska

Pracownia stolarska: Marek Wojtkowski

Pracownia kowalska: Paweł Pękalski

W spektaklu użyto kopii współczesnej ikony bizantyjskiej
Ewy Grześkiewicz oraz tkanin wykonanych przez Manufakturę
Królewską Dariusza Makowskiego

SCHOLA
WĘGAJTY

CUDA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

MIRACULA SANCTI NICOLAI

VIII JARMARK NA ŚW. JAKUBA

Dziedziniec Zamkowy
i Bazylika św. Jerzego w Kętrzynie

Piątek 26 Lipca, godz. 20:30

Miracula Sancti Nicolai to cykl czterech średniowiecznych dramatów muzycznych zapisanych w XII wieku na terenie Francji – w benedyktyńskim opactwie St. Benoit-sur-Loire we Fleury – w szczególności dla historii teatru i dramatu liturgicznego ważnym zbiorze „Księga gry”. Opatrzony muzyką łacińskie teksty czterech z dziesięciu dramatów zbioru opowiadają o cudach dokonanych przez św. Mikołaja i łaskach za jego wstawiennictwem doznanych. Święty Mikołaj był biskupem Miry Licejskiej w Azji mniejszej (dziś miejscowość ta – Dembre – znajduje się na terenie Turcji). Już za życia zasłynął jak dobroczyńca, patron żeglarzy, podróżników, studentów, macierzyństwa, opiekun sierot i panien, wspomóżyciel niesłusznie oskarżonych. Fikcja miesza się tu z rzeczywistością; liczne są opowieści o jego czynach i cudach.

Pierwszy dramat cyklu, *Tres filiae*, opowiada o biednym ojcu trzech córek, których nie może wydać za mąż, nie mając pieniędzy na posag. Interwencja świętego chroni córki przed hańbą i nierządem.

Następny obraz, to *Iconia Sancti Nicolai* – historia Żyda, który skrycie czcił św. Mikołaja, jako strażnika swoich dóbr; wyruszając w podróż pozostawił go na straży swojego majątku. Został jednak obrabowany – również i tu święty zainterweniował.

Dramat *Tres clerici* to historia trzech klerków; wędrownych studentów, którzy nocą w gospodzie zostali zamordowani i obrabowani, a następnie za przyczyną świętego, przywróceniu do życia.

Ostatni dramat – *Filius Getronis* opowiada historię chłopca porwanego przez pogańskiego króla, po roku w sposób cudowny przywróconego rodzicom.

Pierwowzory tych legend docierały do Europy Zachodniej z Bizancjum jeszcze dwieście lat przed rokiem 1087, kiedy to normańscy kupcy z Bari wykradli relikwie świętego i przenieśli je do swojego miasta, co dało początek szerzącemu się gwałtownie kultowi jego osoby.

Święty Mikołaj był bardzo popularny w środowisku szkół katedralnych – był opiekunem i patronem klerków wędrujących w poszukiwaniu wiedzy. Oni to najprawdopodobniej są autorami, jak również wykonawcami i odbiorcami dramatów o św. Mikołaju. Jedną z okazji do wystawiania tego i podobnych dramatów były tzw. Dni Swobód Grudniowych, cztery dni, w czasie których średniowieczni klerkowie brali we władanie szkołę. Mianowali spośród siebie władze – usuwając tymczasowo władze oficjalne pod klucz – samodzielnie odprowadzali oficja.

Inscenizacja *Cudów Świętego Mikołaja* w interpretacji Scholi Teatru Węgajty chce wskazać, na świąteczny i mieszany – akade-

micko-ludowy charakter dramatu, odmiennie w stosunku do naszych poprzednich produkcji dramatów liturgicznych. Według źródeł historycznych nie jest do końca jasne czy dramat ten był czy nie był częścią liturgii. Z jednej strony występują na zakończenie każdego z czterech dramatów odpowiednie antyfony liturgiczne, z drugiej jednak, sama materia tekstowa i muzyczna jak również niektóre motywy jarmarczne, odkrywają nam formę daleko wykraczającą poza liturgię. Stajemy się świadkami narodzin misteriów, czyli pierwszych Mirakli, jakkolwiek jeszcze bardzo blisko związanych ze stylem romańskim.

SCHOLA WĘGAJTY powstała w styczniu 1994 roku i działa w ramach Stowarzyszenia Teatr Węgajty niedaleko Olsztyna. Zespół tworzą śpiewacy, aktorzy, muzycy, plastycy, teatrologi i muzykolodzy pochodzący z 6 krajów europejskich. Schola zajmuje się rekonstrukcją średniowiecznych dramatów liturgicznych, prezentacjami muzyczno-teatralnymi, badaniami nad tradycjami śpiewu liturgicznego i sakralnego, antropologią kultury oraz edukacją i animacją teatralną.

Od 17 lat opracowuje i wykonuje najstarsze europejskie zabytki literacko – muzyczno – dramatyczne (rękopisy polskie, francuskie, włoskie, niemieckie). Ma w swoim dorobku i repertuarze 7 łacińskich średniowiecznych dramatów liturgicznych stanowiących kanon tego gatunku, które były prezentowane w wielu krajach Europy oraz głównych ośrodkach kraju. Poprzez połączenie twórczych sił i doświadczeń aktorów, śpiewaków, instrumentalistów, teatrologów, antropologów, plastyków, językoznawców, liturgistów i przedstawicieli innych komplementarnych dziedzin, zespół wypracował unikalny i rozpoznawalny idiom wykonawczy i stylistyczny oparty na archaicznych i tradycyjnych technikach warsztatu muzyczno-teatralnego.

Wykonywane przez Scholę dramaty liturgiczne można zgrupować w kręgi tematyczne: bożonarodzeniowy – *Ordo Stellae*, wielkopostny – *Planctus Mariae* i *Ludus Passionis*, wielkanocny – *Ludus Paschalis*, starotestamentowy – *Ludus Danielis*, maryjny *Ordo Annuntiatione* oraz Cuda św. Mikołaja – *Miracula Sancti Nicolai*.

Schola prowadzi od szeregu lat badania terenowe nad tradycją pieśni i obrzędów w formie wypraw i rekonesansów niemal w całej Europie. Programy koncertowe odwołujące się do tych tradycji to: *Joculatores Dei*, *Kanty i psalmy*, *Okcydent – orient* oraz *Zamek Warmia*. *Dom Tańca* to program tańców instrumentalnych, cykl warsztatów i biesiad tanecznych wprowadzający świeckie aspekty archaicznych kultur, dopełniając i równoważąc wątki sakralne. W 2010 roku na zamku w Olsztynie miała miejsce premiera najnowszego spektaklu muzycznego *Gra o Świętym Franciszku*.

Wydarzenie jest organizowane przez Stowarzyszenie „Teatr Węgajty” w ramach projektu „Quem Queritis” - Prezentacje muzycznych dramatów średniowiecza.

Stowarzyszenie „Teatr Węgajty”
11-042 Jonkowo, Węgajty 18
Kontakt: scholaw1@wp.pl,
www.wegajty.pl
tel.: 89 5129471, 600005251

WSPÓŁORGANIZATORZY:

Muzeum im. Wojciecha Kętrzyńskiego
w Kętrzynie i Parafia św. Jerzego
w Kętrzynie

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW:

Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Samorządu Województwa
Warmińsko Mazurskiego

SPONSOR:

